

Inhoudstafel

Grondwettelijk Hof – arresten (eigen selectie)	1
2019	1
2018	7
Hof van Cassatie – arresten (eigen selectie NL)	12
2019	12
2018	21
Hof van Cassatie – documentatie	22
Libercas 2019	22
Libercas 2018	22
Casslex: samenvattingen van de arresten van het Hof van Cassatie, geordend volgens uitgelegde wetsbepaling	23
Tradcas: Tradcas bevat de vertaalde samenvattingen van arresten van het Hof van Cassatie, geordend volgens rolnummer	23
Hof van Cassatie - werkingsverslagen	23
Hof van Cassatie: studie in werkingsverslag 2017	24
Hof van Cassatie : studie in werkingsverslag 2018	24
Hof van Cassatie - belangrijkste arresten en conclusies 2018	24
Hof van Cassatie - belangrijkste arresten en conclusies 2017	24
Hof van Cassatie- oude arresten	24
Hof van Cassatie – nieuwe arresten	24
Hervorming vredegerichten	24
FOD Justitie – brochures	25
Hoge Raad Justitie	26
E.H.R.M.- Case Law Information note	27
E.H.R.M. - zaken waarbij België betrokken was	30
E.H.R.M. – overview of the case-law of the European Court of Human rights	30
College hoven en rechtbanken	31
Europees Hof van Justitie - arresten	31
Unia – Interfederaal gelijkkansencentrum	34
Varia	35
Daproverb (enkel voor magistraten)	36
Omzendbrieven procureurs-generaal en openbaar ministerie	36
Tarieven: voor allerlei tarieven: klik hier	36
Advocatuur	36
Nieuwsbrieven	37
Nieuwsbrief rechtspraak Europa (www.rechtspraak.nl)	37
Nieuwsbrief arbeidsrecht Leuven	37
Notariaat	38

Gerechtsdeurwaarders
Handleiding nieuwsbrief

38
38

Nieuwsbrief september 2019

Grondwettelijk Hof – arresten (eigen selectie)

2019

Arrest 112/2019

Bestuursrecht - Vreemdelingenrecht - Toegang en verblijf - Bescherming van de openbare orde en de nationale veiligheid – Hervormingen

Arrest 107/2019

Burgerlijk recht - Vordering tot schadevergoeding - Verjaring - Stuiting - Vergelijking met de vordering met betrekking tot de tenuitvoerlegging van een vonnis

Arrest 102/2019

Sociaal Strafrecht - Vaststelling en vervolging van de inbreuken - Bevoegdheden van de sociaal inspecteurs - Huisvisitatie - Voorwaarden

Arrest 99/2019 – Transgenderwet

Persbericht

De Transgenderwet van 25 juni 2017 is vanuit verschillende oogpunten ongrondwettig bevonden door het Grondwettelijk Hof. De wet bevat in de eerste plaats een lacune in zoverre de geslachtsregistratie in de geboorteakte beperkt is tot de binaire categorieën van man of vrouw. De wetgever beoogt vanuit het beginsel van zelfbeschikking individuen toe te laten de geslachtsregistratie in de geboorteakte in overeenstemming te brengen met hun persoonlijke beleving. In dat perspectief is het niet redelijk verantwoord dat personen met een niet-binaire genderidentiteit verplicht worden in hun geboorteakte een geslachtsregistratie op basis van de keuze tussen vrouw of man te aanvaarden die niet in overeenstemming is met hun innerlijk beleefde genderidentiteit. Het komt evenwel alleen aan de wetgever toe een oplossing uit te werken om aan die ongrondwettigheid een einde te stellen. Het Hof vernietigt voorts de bepalingen die de aanpassing van de geslachtsregistratie in de geboorteakte in beginsel onherroepelijk maken en slechts eenmalig een voornaamswijziging wegens transreden toelaten. Weliswaar is voorzien in een zware terugkeerprocedure voor de familierechtbank, maar die is niet verantwoord in het licht van de beoogde doelstellingen. Zij discrimineert personen van wie de genderidentiteit evolueert in de tijd.

Arrest 96/2019

Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Vergelijking met de situatie van het openbaar ministerie en die van de beklaagde

Arrest 95/2019

Burgerlijk recht - Personen - Afstamming - Familienaam - Afstamming die later ten aanzien van een van beide ouders wordt vastgesteld - Onenigheid

Arrest 94/2019 - havenarbeiders

Persbericht

Het Grondwettelijk Hof stelt twee prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de nationale regeling van erkende havenarbeiders

Arrest 93/2019

Sociaal recht - Arbeidsrecht - Eenheidsstatuut - Berekening van de duur van de opzeggingstermijnen en vergoedingen - Overgangsregeling - Hogere bedienden - Toepassing van een op 31 december 2013 geldende opzeggingsclausule

Arrest 92/2019

Fiscaal recht - Belasting van niet-inwoners - Berekening van de belasting - 1. Opcentiemen - 2. Belastingvrije som – Voorwaarden

Arrest 90/2019

Strafrecht - Europees aanhoudingsbevel - Vrijlating - Voorwaarden

Arrest 89/2019

Strafrecht - Seksuele misdrijven - Minderjarige slachtoffers - Verschillen in de strafbaarstelling volgens de leeftijd van de minderjarige

Arrest 88/2019

Strafrecht - Politie over het wegverkeer - Recidiverende beklaagde - Nieuwe regeling

Arrest 85/2019

Strafrecht - Strafrechtspleging - Minnelijke schikking - Burgerlijke aansprakelijkheid - Overlijden van de burgerlijke partij

Arrest 83/2019

Burgerlijk recht - Wettelijke samenwoning - Borgstelling - In gevaar brengen van het belang van de familie - Nietigverklaring - Vergelijking met de situatie van de echtgenoten

Arrest 82/2019

Gerechtelijk recht - Burgerlijke rechtspleging - Rechtsmiddelen - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

Arrest 77/2019

Strafrecht - Opschorting, uitstel en probatie - Uitstel - Herroeping - Verkeersmisdrijf - Voorwaarden

[Arrest 69/2019](#)

Burgerlijk recht - Verjaring - Terugvordering van voorschotten betaald aan een persoon met een handicap

[Arrest 68/2019](#)

Gerechtigd Wetboek - Bijzondere rechtsplegingen - Verdeling en veiling van onverdeelde goederen - Gerechtelijke verdeling - Verloop van de werkzaamheden - Ontstentenis van akkoord van alle mede-eigenaars met een verkoop uit de hand

[Arrest 67/2019](#)

Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep tegen correctionele vonnissen - Middel van openbare orde met betrekking tot het ontbreken van misdrijf - Nieuw element

[Arrest 66/2019](#)

Burgerlijk recht - Erfenissen - Erfopvolging van de langstlevende echtgenoot - Omzetting van het vruchtgebruik - Afstammelingen uit een vorige relatie van de overledene - Fictieve leeftijd

[Arrest 63/2019](#)

Fiscaal recht - Successierechten - Voorafgaande schatting - Kosten ten laste van de belastingplichtige

[Arrest 59/2019](#)

Sociaal recht - Arbeidsrecht - Collectieve arbeidsovereenkomsten - Toepassingsgebied - Begrip werkgever

[Arrest 55/2019](#)

Gerechtigd recht - Collectieve schuldenregeling - Schuldbemiddelaar - Erelonen en kosten - Beschikking van de beslagrechter - Ontstentenis van hoger beroep

[Arrest 54/2019](#)

Strafrecht - Strafrechtspleging - Politie over het wegverkeer - Strafvordering - Verjaring - Verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht

[Arrest 53/2019 – onverdoofd slachten](#)

[Arrest 52/2019 – onverdoofd slachten](#)

Persbericht

In de zaak over het Vlaamse decreet dat het verbod op onverdoofd slachten invoert, stelt het Grondwettelijk Hof drie prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, vooraleer het zich uitspreekt over de grond van de zaak. Het Grondwettelijk Hof is daartoe verplicht, aangezien er twijfel is over de interpretatie en de geldigheid van de Europese verordening uit 2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden. Over de beroepen tegen het Waalse decreet kan het Grondwettelijk Hof zich niet meer uitspreken. Zij zijn

zonder voorwerp geworden doordat de bepaling over het algemeen verbod op onverdoofd slachten is opgeheven voor zij ooit uitwerking heeft gehad. Dit verbod is nu opgenomen in het Waalse Dierenwelzijnwetboek.

[Arrest 49/2019](#)

Sociaal recht - Sociale zekerheid - RSZ - Invordering van niet-betwiste schuldvorderingen - Veralgemeend gebruik van dwangbevel - 1. Rechtspleging - 2. Regels inzake het beroep tegen een dwangbevel

[Arrest 47/2019](#)

Bestuursrecht - Proefbank voor vuurwapens - Hervorming - Betrekking van directeur - Gebrek aan adequate overgangsbepaling

[Arrest 46/2019](#)

Ruimtelijke ordening - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Beroepen - Ontvankelijkheidsvoorwaarden

[Arrest 44/2019](#)

Strafrecht - Opsporen van terroristische misdrijven - Opheffing van het beroepsgeheim - Instellingen van sociale zekerheid

[Arrest 41/2019](#)

Veiligheid van de Staat - Methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten - Mechanisme van de kennisgeving op verzoek - Toepassingsgebied en voorwaarden

[Arrest 40/2019](#)

Burgerlijk recht - Vordering tot schadevergoeding - Verjaring - Stuiting - Beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State - Ontstentenis van stuitende werking wanneer het beroep niet tot een vernietigingsarrest leidt

[Arrest 36/2019](#)

Burgerlijk recht - Pleegzorg - Statuut - 1. Recht op persoonlijk contact met het kind voor de ouders of de voogd - 2. Delegatie van het ouderlijke gezag

[Arrest 31/2019](#)

Strafrechtspleging - Rechtsplegingen van bijzondere aard - Voorrecht van rechtsmacht van de magistraten (en van hun mededaders en medeplichtigen) wegens de misdaden en wanbedrijven gepleegd in de uitoefening van hun ambt - Ontstentenis van een procedure van regeling van de rechtspleging door een onderzoeksgerecht

[Arrest 24/2019](#)

Strafrechtspleging - Uitoefening van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken voor de burgerlijke rechter – Bewijs

[Arrest 23/2019](#)

Hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Occasionele redder - Wettelijke termijn voor het indienen van een verzoek om financiële hulp - Startpunt - Vergelijking met de wettelijke termijn voor de rechtstreekse slachtoffers

[Arrest 19/2019](#)

Burgerlijk recht - Personen - Afstamming - Vordering tot onderzoek naar het vaderschap van de mee-ouder - Medisch begeleide voortplanting die « exogeen » wordt genoemd

[Arrest 17/2019](#)

Bestuursrecht - Vreemdelingenrecht - Verblijfsrecht - Gezinshereniging - Scheiding - Slachtoffer van huiselijk geweld - Behoud van het verblijfsrecht - Verschil in behandeling tussen onderdanen van een derde land die uit de echt zijn gescheiden en binnen het huwelijk het slachtoffer zijn geweest van echtelijk geweld, naargelang zij gehuwd waren met een andere onderdaan van een derde land, dan wel met een Belg

[Arrest 11/2019](#)

Sociaal recht - Sociale zekerheid - Pensioenen - Pensioenberekening - Preferentiële tantième - Douanebeambten van de vroegere niveaus 2 en 2+ die in de personeelsbezetting van de motorbrigades zijn opgenomen - Uitsluiting

[Arrest 8/2019](#)

Gemeentelijke administratieve sancties - Inbreuken betreffende de politie over het wegverkeer - Bevoegdheid van de rechter om administratieve geldboetes voor inbreuken op onder meer de regels inzake het stilstaan en het parkeren te verminderen

[Arrest 6/2019](#)

Sociale bijstand - Inkomensgarantie voor ouderen - Gerechtigden - Voorwaarden - Voorwaarde van hoofdverblijfplaats in België en minimale duur van het werkelijke verblijf

[Arrest 2/2019](#)

Welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk - Preventie van psychosociale risico's op het werk - Procedure inzake de analyse van de psychosociale risico's - Preventieadviseur - Mededeling van informatie en toegang tot documenten

Analyse arresten Grondwettelijke Hof – 2019 – door De Kamer

- 27/06/2019 **104/2019** Artikel 319, tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, alsmede artikel 63, derde lid, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde
- 19/06/2019 **099/2019** Artikelen 3 en 11 van de wet van 25 juni 2017 tot hervorming van regelingen inzake transgenders wat de vermelding van een aanpassing van de registratie van het geslacht in de akten van de burgerlijke stand en de gevolgen hiervan betreft
- 06/06/2019 **096/2019** Artikel 203, §§ 1 en 2, in samenhang gelezen met artikel 204 van het Wetboek van strafvordering
- 06/06/2019 **093/2019** Artikel 68 van de wet van 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidende maatregelen
- 28/05/2019 **090/2019** Artikel 20, §§ 2, 3 en 4, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- 28/05/2019 **087/2019** Artikel 2, § 2, eerste lid, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector
- 23/05/2019 **079/2019** Artikelen 61, 10° en 2, 11° tot 15°, van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid
- 23/05/2019 **72/2019** Artikelen 1 en 2 van de wet van 21 juli 2017 tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 20 december 2016 betreffende de bijdrage in de werkings-, personeels- en oprichtingskosten van de Kansspelcommissie
- 16/05/2019 **067/2019** Artikel 210 van het Wetboek van strafvordering
- 08/05/2019 **059/2019** Artikel 2, § 1, van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités
- 04/04/2019 **054/2019** Artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van dezelfde wet
- 04/04/2019 **049/2019** Artikel 40, §§ 2 en 3, en § 5, tweede lid, van de wet van 27 juni 1969, zoals ingevoegd bij artikel 4 van de wet van 1 december 2016 tot wijziging van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en tot opheffing van hoofdstuk III, afdeling 3, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, wat betreft de invordering door middel van dwangbevel door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en tot wijziging van de wet van 24 februari 2003 betreffende de modernisering van het beheer van de sociale zekerheid en betreffende de elektronische communicatie tussen ondernemingen en de federale overheid
- 19/03/2019 **47/2019** Artikelen 8 en 19, § 2, van de wet van 8 juli 2018 houdende bepalingen inzake de proefbank voor vuurwapens
- 14/03/2019 **044/2019** Wet van 17 mei 2017 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering om de strijd tegen het terrorisme te bevorderen
- 14/03/2019 **41/2019** Artikelen 4, 4°, en 5, litterae e), f) en g), tweede streepje, van de wet van 30 maart 2017 tot wijziging van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst en van artikel 259bis van het Strafwetboek

- 28/02/2019 **040/2019** Artikel 2244, § 1, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek
- 28/02/2019 **036/2019** Wet van 19 maart 2017 tot wijziging van de wetgeving tot invoering van een statuut voor pleegzorgers; in bijkomende orde de artikelen 8, 9 (gedeeltelijk) en 10 (volledig) van die wet
- 14/02/2019 **024/2019** Artikel 4, eerste lid, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering
- 14/02/2019 **023/2019** Artikel 31bis, § 2, 3°, van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen
- 07/02/2019 **019/2019** Artikelen 322 en 332quinquies, § 3, van het Burgerlijk Wetboek
- 07/02/2019 **017/2019** Artikel 40ter, laatste lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, in samenhang gelezen met artikel 42quater van dezelfde wet
- 31/01/2019 **011/2019** Artikel 8, § 1 en § 3, 3°, van de algemene wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen en de erbij gevoegde tabel
- 23/01/2019 **008/2019** Artikelen 29 en 31, § 1, van de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- 23/01/2019 **006/2019** Artikel 3 van de wet van 27 januari 2017 tot wijziging van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen
- 23/01/2019 **002/2019** Artikelen 32quinquiesdecies en 32septiesdecies van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

2018

Burgerlijk recht - Wettelijke samenwoning - Dringende en voorlopige maatregelen - Geldigheidsduur—[arrest 177/2018](#)

[Toelichting www.ordeexpress.be](#)

Strafvordering - Bijzondere opsporingsmethoden en andere onderzoeksmethoden - Internetrecherche en telecomcommunicaties—[arrest 174/2018](#)

In zijn arrest nr. 174/2018 d.d. 6 december 2018 vernietigde het Grondwettelijk Hof artikel 39bis, §3 van het Wetboek van strafvordering en artikel 13 van de wet van 25 december 2016 op de bijzondere opsporingsmethoden. Daardoor wordt de onderzoeksrechter voortaan opnieuw bevoegd voor het toelaten van niet-geheime netwerkzoekingen. Ook oordeelde het Grondwettelijk Hof dat het beroepsgeheim van artsen en advocaten beter beschermd moet worden in het kader van die zoekingen.

[Toelichting door www.ordeexpress.be](#)

Verstekregeling—[arrest 145/2018](#)

Volgens het nieuw artikel 806 gerechtelijk wetboek kan de rechter bij verstek enkel nog de vorderingen van de tegenpartij afwijzen als die ingaan tegen de openbare orde. Dat maakt geen discriminatie uit tegenover de procedure op tegenspraak, stelt het Grondwettelijk Hof in een arrest van 18 oktober 2018.

Art. 68, lid 3 Wet Eenheidsstatuut – clausules inzake opzegtermijn – hogere bediende – einde arbeidsovereenkomst – niet pertinent – tegenstrijdigheid tussen wet en memorie van toelichting -

[arrest 140/218](#)

Vrije keuze van advocaat in de rechtsbijstandverzekering—Het Grondwettelijk Hof stelt een prejudiciële vraag—[arrest 136/2018](#)

De bewaring van elektronische gegevens : het Grondwettelijk Hof stelt prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie—[arrest 96/2018](#)

[Persbericht Grondwettelijk Hof](#)

Bevel tot aanhouding—ondertekening—[arrest 91/2018](#)

Tot de opheffing ervan bij artikel 7, 4° en 5°, van de wet van 21 november 2016 betreffende bepaalde rechten van personen die worden verhoord, bepaalde de wet betreffende de voorlopige hechtenis dat indien een persoon was aangehouden zonder dat het bevel tot aanhouding was ondertekend door de onderzoeksrechter die het verleende, die persoon in vrijheid diende te worden gesteld. Hetzelfde gold indien het bevel tot aanhouding niet was gemotiveerd.

De wet van 21 november 2016 heeft die beide sancties opgeheven.

Tegen die wet werd beroep ingesteld door de « Ordre des barreaux francophones et germanophone » teneinde de vernietiging van die beide wijzigingen te verkrijgen.

Het Hof vernietigt die wetsbepaling. Het oordeelt dat de niet-ondertekening van een bevel tot aanhouding door de onderzoeksrechter die het verleent, het recht op de vrijheid van de persoon schendt dat wordt gewaarborgd bij artikel 12, derde lid, van de Grondwet en bij artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

De niet-motivering van een bevel tot aanhouding schendt dezelfde grondwetsbepaling omdat daarbij uitdrukkelijk erin wordt voorzien dat het bevel van de rechter met redenen moet zijn omkleed en binnen 48 uren te rekenen van de vrijheidsberoving moet worden betekend. Het Hof aanvaardt echter dat de onderzoeksgerechten die de wettigheid van het bevel tot aanhouding moeten onderzoeken, de foutieve redenen kunnen corrigeren of de vergissingen kunnen verbeteren voor zover die geen onherstelbaar gebrek opleveren.

Het Hof handhaaft evenwel de gevolgen van de vernietigde bepaling ten aanzien van alle bevelen tot aanhouding die op grond van die bepaling zijn verleend vóór 1 september 2018

[Persbericht Grondwettelijk Hof](#)

[Analyse door De Kamer](#)

O.C.M.W.—leefloon—gemeenschapsdienst— [arrest 86/2018 Grondwettelijk Hof 05/07/2018](#)

OCMW mag leefloner geen gemeenschapsdienst meer voorstellen omdat deze vrijwillige gemeenschapsdienst zeer dicht aanleunt bij bezoldigde arbeid en enkel het federaal niveau is bevoegd voor de tewerkstelling

[Analyse arrest door De Kamer](#)

Juridische bijstand—forfaitaire bijdrage—[arrest 77/2018](#)

Het Gerechtelijk Wetboek bevat een regeling die toelaat juridische bijstand te verlenen aan personen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Die juridische bijstand (pro deo) wordt geleverd door advocaten die door het bureau voor juridische bijstand van de balie zijn aangesteld en hiervoor van de Staat een vergoeding ontvangen. De wet van 6 juli 2016 wijzigt de voorwaarden waaronder die juridische bijstand wordt toegekend. Die wijzigingen betreffen onder meer de financiële voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor juridische bijstand, de controle daarop en de wijze waarop de pro deo-advocaten worden aangeduid en vergoed. Tegen de wet waren twee beroepen ingesteld, door een persoon die in verschillende gerechtelijke procedures was betrokken en door vzw's die onder meer de belangen van de doelgroep en de eerbiediging van mensenrechten verdedigen. Eén van de aangevochten maatregelen is de nieuwe verplichting voor de personen die genieten van juridische bijstand om een forfaitaire bijdrage te betalen aan de aangeduide advocaat. Die forfaitaire bijdrage is verschuldigd zowel op het ogenblik van de aanstelling van die advocaat, als bij elke stand van de procedure waarin de advocaat hem zal hebben bijgestaan of vertegenwoordigd. Het bedrag ervan kan tot 50 euro per bijdrage belopen en kan boven dat bedrag worden vermenigvuldigd volgens het aantal ingestelde procedures. Het Grondwettelijk Hof vernietigt die wetsbepaling omdat de verplichting om aan de pro deo-advocaat forfaitaire bijdragen te betalen een aanzienlijke vermindering inhoudt van de bescherming van het recht op juridische bijstand, gewaarborgd in artikel 23 van de Grondwet, en die vermindering van de rechtsbescherming niet kan worden verantwoord door een reden van algemeen belang. Dergelijke forfaitaire bijdragen kunnen dus niet meer worden gevraagd door de pro deo-advocaten. Wie die bijdragen inmiddels heeft betaald in lopende gerechtelijke procedures, zal die terugbetaald krijgen als de advocaat voor 31 augustus 2018 over de zaak nog geen verslag heeft uitgebracht aan het bureau voor juridische bijstand dat hem heeft aangesteld. De andere maatregelen die werden aangevochten, zijn volgens het Grondwettelijk Hof niet ongrondwettig.

[Analyse arrest door De Kamer](#)

[Persbericht Grondwettelijk Hof](#)

Videobeelden—verdachten—[arrest 76/2018](#)

Verdachten kunnen volgens het Grondwettelijk Hof niet meer via video worden verhoord

[Analyse arrest door De Kamer](#)

Sociaal recht - Arbeidsrecht - Arbeidsovereenkomsten - Onderbreking van de beroepsloopbaan - Terugvordering van de ten onrechte gestorte uitkeringen—[arrest 71/2018](#)

[Analyse arrest door De Kamer](#)

Gerechtelijk Wetboek - Bijzondere rechtsplegingen - Dwangsom - Onmogelijkheid een verhoging van de dwangsom of het opleggen van een bijkomende dwangsom te vorderen [arrest 60/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Burgerlijk recht - Huwelijksvermogensstelsels - Stelsel van scheiding van goederen - Verantwoordelijkheid van de echtgenoot-lasthebber - Omvang—[arrest 58/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Sociaal recht - Arbeidsrecht - Arbeidsovereenkomsten - Ontslag - Recht op een ontslagcompensatievergoeding -, [arrest 57/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Arbeidsongevallen - Schadeloosstelling - Subrogatoire vordering van de arbeidsongevallenverzekeraar - Motorrijtuig gebonden aan een spoorweg—[arrest 54/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Fiscaal recht - Inkomstenbelastingen - Belasting van niet-inwoners - Vrijgestelde inkomsten - De voor een activiteit in het buitenland geïnde bezoldigingen - Voorwaarde van toerekening op de resultaten van een buitenlandse inrichting waarover een Belgische vennootschap beschikt—[arrest 48/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

O.C.M.W.—leefloon—gemeenschapsdienst— [arrest 86/2018 Grondwettelijk Hof 05/07/2018](#)

OCMW mag leefloner geen gemeenschapsdienst meer voorstellen omdat deze vrijwillige gemeenschapsdienst zeer dicht aanleunt bij bezoldigde arbeid en enkel het federaal niveau is bevoegd voor de tewerkstelling

[Analyse arrest door De Kamer](#)

Juridische bijstand—forfaitaire bijdrage—[arrest 77/2018](#)

Het Gerechtelijk Wetboek bevat een regeling die toelaat juridische bijstand te verlenen aan personen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Die juridische bijstand (pro deo) wordt geleverd door advocaten die door het bureau voor juridische bijstand van de balie zijn aangesteld en hiervoor van de Staat een vergoeding ontvangen. De wet van 6 juli 2016 wijzigt de voorwaarden waaronder die juridische bijstand wordt toegekend. Die wijzigingen betreffen onder meer de financiële voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor juridische bijstand, de controle daarop en de wijze waarop de pro deo-advocaten worden aangeduid en vergoed. Tegen de wet waren twee beroepen ingesteld, door een persoon die in verschillende gerechtelijke procedures was betrokken en door vzw's die onder meer de belangen van de doelgroep en de eerbiediging van mensenrechten verdedigen. Eén van de aangevochten maatregelen is de nieuwe verplichting voor de personen die genieten van juridische bijstand om een forfaitaire bijdrage te betalen aan de aangeduide advocaat. Die forfaitaire bijdrage is verschuldigd zowel op het ogenblik van de aanstelling van die advocaat, als bij elke stand van de procedure waarin de advocaat hem zal hebben bijgestaan of vertegenwoordigd. Het bedrag ervan kan tot 50 euro per bijdrage belopen en kan boven dat bedrag worden vermenigvuldigd volgens het aantal ingestelde procedures. Het Grondwettelijk Hof vernietigt die wetsbepaling omdat de verplichting om aan de pro deo-advocaat forfaitaire bijdragen te betalen een aanzienlijke vermindering inhoudt van de bescherming van het recht op juridische bijstand, gewaarborgd in artikel 23 van de Grondwet, en die vermindering van de rechtsbescherming niet kan worden verantwoord door een reden van algemeen belang. Dergelijke forfaitaire bijdragen kunnen dus niet meer worden gevraagd door de pro deo-advocaten. Wie die bijdragen inmiddels heeft betaald in lopende gerechtelijke procedures, zal die terugbetaald krijgen

als de advocaat voor 31 augustus 2018 over de zaak nog geen verslag heeft uitgebracht aan het bureau voor juridische bijstand dat hem heeft aangesteld. De andere maatregelen die werden aangevochten, zijn volgens het Grondwettelijk Hof niet ongrondwettig.

[Analyse arrest door De Kamer](#)

Strafrechtspleging - Rechtsplegingen van bijzondere aard - Voorrecht van rechtsmacht van de magistraten (en van hun mededaders en medeplichtingen) wegens de misdaden en wanbedrijven gepleegd in de uitoefening van hun ambt - Ontstentenis van een procedure van regeling van de rechtspleging door een onderzoeksgerecht—[arrest 35/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Strafrecht - Terroristische misdrijven - Publiekelijk ter beschikking stellen van een boodschap met het oogmerk aan te zetten tot het plegen van een terroristisch misdrijf - Schrapping van het risicovereiste dat één of meer misdrijven worden gepleegd—[arrest 31/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Uitlegging arrest 148/2017—Potpourri II—wet—[arrest 28/2018](#) -

[Persbericht door Grondwettelijke Hof](#)

Strafrecht - Misdrijven - Herhaling - Persoon die, in staat van wettelijke herhaling, door een correctioneel rechtscollege wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar of met een andere straf van opsluiting - Mogelijkheid van een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat de veroordeelde respectievelijk twee derden of één derde van de straf heeft ondergaan—[arrest 15/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Strafrechtspleging - Rechtsplegingen van bijzondere aard - Voorrecht van rechtsmacht van de magistraten (en van hun mededaders en medeplichtingen) wegens de misdaden en wanbedrijven gepleegd door hen buiten hun ambt en in de uitoefening ervan - Magistraten van eerste aanleg - Optreden van een onderzoeksgerecht tijdens het strafrechtelijk onderzoek, om toezicht te houden op de regelmatigheid van de rechtspleging en om als beroepsinstantie uitspraak te doen over beslissingen van de als onderzoeksrechter aangewezen magistraat - Vergelijking met het voorrecht van rechtsmacht van de ministers—[arrest 9/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Burgerlijk recht - Afstamming van vaderszijde - Vermoeden van vaderschap - Betwisting door de bloedverwanten in de opgaande en de neerdalende lijn van de echtgenoot die overleden is - Termijn van één jaar - Startpunt—[arrest 3/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

Strafrecht - Strafrechtspleging - Hoger beroep van correctionele vonnissen - Ontvankelijkheid van

het verzoekschrift - Aanduiding van de grieven en de termijn voor indiening - Vergelijking met de situatie van het openbaar ministerie en die van de gedetineerde of geïnterneerde—[arrest 2/2018](#)

[Analyse door De Kamer](#)

[Arresten Grondwettelijk Hof gebundeld per jaargang](#)

[2015](#)

[2016](#)

[2017](#)

[2018](#)

[Analyse arresten Grondwettelijk Hof door De Kamer](#)

[Persberichten Grondwettelijk Hof](#)

[Hof van Cassatie – arresten \(eigen selectie NL\)](#)

[2019](#)

Europees aanhoudingsbevel – [arrest P.19.0787.N/2](#) – 24 juli 2019

Artikel 17, § 4, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling bij wege van een met redenen omklede beslissing uitspraak doet over het beroep van de betrokken persoon of het openbaar ministerie tegen een beschikking van de raadkamer over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel. Die bepaling verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling te antwoorden op het verweer waarbij de betrokken persoon zich beroept op het bestaan van een weigeringsgrond.

Bescherming van de maatschappij – internering – [arrest P.19.0660.N/3](#) - 17 juli 2019

Krachtens artikel 81, § 2, Interneringswet kunnen de kamer voor de bescherming van de maatschappij en het Hof van Cassatie ten aanzien van de geïnterneerde persoon slechts beslissen indien deze wordt bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat.

De doelstellingen van de internering, die vermeld zijn in artikel 2 Interneringswet, vereisen dat de rechter zich persoonlijk kan vergewissen van de toestand waarin de geïnterneerde zich bevindt op het tijdstip waarop de rechter moet beslissen over de internering, de handhaving of de modaliteiten ervan.

De verplichte bijstand van een advocaat is noodzakelijk wegens de toestand waarin de geïnterneerde persoon zich bevindt en omdat geen hoger beroep mogelijk is tegen de beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij.

Hieruit volgt, eensdeels, dat de geïnterneerde persoon persoonlijk moet verschijnen voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij en daarbij moet worden bijgestaan door een advocaat en, anderdeels, dat de geïnterneerde persoon niet persoonlijk mag verschijnen en moet worden vertegenwoordigd door een advocaat indien medisch-psychiatrische vragen in verband met zijn toestand worden gesteld en het bijzonder schadelijk is om deze in zijn aanwezigheid te behandelen. Daaruit volgt niet dat de geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, niet door een advocaat kan worden vertegenwoordigd.

Regeling rechtsgebied - [arrest P.19.0655.N/2](#) – 17 juli 2019

Ingevolge de vernietiging van de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie bij het arrest nr. 148/2017 van het Grondwettelijk Hof van 21 december 2017, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2018, voorzag artikel 2 Wet Verzachtende Omstandigheden op de datum van de beschikking van 16 april 2019 niet in de mogelijkheid voor de raadkamer om een verdachte met aanneming van verzachtende omstandigheden naar de correctionele rechtbank te verwijzen voor een misdaad bedoeld in artikel 393 Strafwetboek. Bijgevolg bestaat er grond de beschikking tot verwijzing te vernietigen.

Ingevolge de vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de verdachte naar de correctionele rechtbank, heeft de op dezelfde dag gewezen beschikking waarbij zijn voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd, geen bestaansreden meer.

Hoger beroep – burgerlijke zaken – termijn – [arrest C.17.0480.N/4](#) – 28 juni 2019

Artikel 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de termijn om hoger beroep in te stellen een maand is te rekenen vanaf de betekening van het vonnis.

Krachtens die bepaling loopt de beroepstermijn ten aanzien van de partij aan wie het vonnis betekend werd enkel voor het hoger beroep dat moet worden ingesteld tegen de partij die het vonnis heeft doen betekenen.

Taalgebruik in gerechtszaken – [arrest C.18.0331.N/2](#) – 28 juni 2019

Overeenkomstig artikel 24 Taalwet Gerechtszaken, waarvan de bepalingen, krachtens artikel 40, eerste lid, van dezelfde wet, zoals van toepassing, zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid die van ambtswege door de rechter wordt uitgesproken, wordt voor al de rechtscollages in hoger beroep voor de rechtspleging de taal gebruikt waarin de bestreden beslissing is gesteld.

De term “rules”, die door het arrest tussen aanhalingstekens wordt aangehaald, is de benaming van de overeenkomst die tussen de oorspronkelijk in het geding betrokken partijen werd gesloten en die op de bladzijde vijftien van het arrest wordt beschreven, onder meer door de vermelding van het voorwerp van die overeenkomst.

Anders dan waarvan het onderdeel uitgaat, betreft de aanhaling van de term “rules” geen gebruik van een andere taal dan de taal van de rechtspleging zoals bedoeld in voormeld artikel 24. In zoverre kan het onderdeel niet worden aangenomen.

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld, in het geval een aanhaling in een andere taal van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven. De weergave van de zakelijke inhoud van een niet in de proces taal gestelde vermelding, vereist niet een volledige vertaling van de in de vreemde taal vermelde wettekst. Het is ook niet vereist dat de vertaalde zakelijke inhoud zelf uitdrukkelijk aangeeft dat het een weergave is van de in een vreemde taal vermelde wettekst.

Het arrest dat de Engelstalige benaming van een clause “pay to be paid” aanhaalt en de draagwijdte van die clause vervolgens in het Nederlands toelicht door te overwegen dat die clause inhoudt dat de verzekeraar enkel gehouden is tot betaling van de bedragen die de verzekeringnemer effectief heeft betaald, schendt artikel 24 Taalwet Gerechtszaken niet. In zoverre kan het onderdeel niet worden aangenomen.

Probaticwew – [arrest P.19.0192.N/2](#) – 25 juni 2019

Artikel 3, vierde lid, in fine, Probaticwew bepaalt dat de beslissing waarbij de opschorting en, in voorkomend geval, de probatic wordt toegestaan of geweigerd, met redenen moet omkleed zijn overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering.

Krachts artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, dergelijke straf of dergelijke maatregel uitspreekt. Het rechtvaardigt bovendien de strafmaat voor elke uitgesproken straf of maatregel.

3. Uit die bepalingen volgt dat de rechter, die voor het verwerpen van een met redenen omkleed verzoek tot het verlenen van de gunst van de opschorting van de uitspraak van veroordeling, de zwaarwichtigheid van de feiten in aanmerking neemt, slechts rekening vermag te houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard.

Strafuitvoering – [arrest P.19.0598.N/2](#) – 18 juni 2019

Artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de strafuitvoeringsrechtbank de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie en de directeur hoort.

Uit die bepaling en haar wetsgeschiedenis volgt geen absoluut verbod voor een veroordeelde om door een raadsman te worden vertegenwoordigd op de rechtszittingen van de strafuitvoeringsrechtbank.

Wel is vereist dat de veroordeelde persoonlijk aanwezig is op een rechtszitting waarop het verzoek tot het verkrijgen van een strafuitvoeringsmodaliteit wordt behandeld, zodat zekerheid bestaat over het aanvaarden van de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit. De raadsman kan de veroordeelde wat dit aspect betreft niet vertegenwoordigen en de strafuitvoeringsrechtbank kan de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit verantwoorden door te verwijzen naar de afwezigheid van de veroordeelde op de rechtszitting.

Indien evenwel het verweer van de veroordeelde geen betrekking heeft op de aan de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit verbonden voorwaarden of verplichtingen, maar wel op andere aspecten zoals de toelaatbaarheidsvoorwaarden dan verzet artikel 53, eerste lid, Wet Strafuitvoering zich niet ertegen dat de veroordeelde wat dit aspect betreft wordt vertegenwoordigd door zijn raadsman.

Wegverkeersreglement – [arrest P.19.0080.N/2](#) – 4 juni 2019

Uit de aanhef van artikel 2 Wegverkeersreglement blijkt dat de definitie van ‘bestuurder’ uit artikel 2.13 Wegverkeersreglement enkel van toepassing is op het Wegverkeersreglement zelf en geen toepassing vindt op de Wegverkeerswet. Bij gebrek aan wettelijke definitie dient het begrip bestuurder in de gewone betekenis van het woord te worden begrepen.

De bestuurder, in de zin van artikel 37bis, § 1, 1°, Wegverkeerswet, is dan ook niet enkel de persoon die enige handeling verricht om een zich voortbewegend voertuig de gewenste richting te doen volgen en daartoe het stuurwiel hanteert, maar ook al wie de controle of het meesterschap over dat motorrijtuig heeft door de leiding van de voortgang van het voertuig in handen te nemen of trachten te nemen en hierdoor een invloed kan uitoefenen op het in beweging zijnde voertuig.

Burgerlijke rechtsvordering – [arrest P.19.0094.N/1](#) – 4 juni 2019

Artikel 495, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat de Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone initiatieven en maatregelen nemen die nuttig zijn voor de behartiging van de belangen van de rechtszoekenden. Uit die bepaling volgt dat de eiseres kan doen blijken van een rechtstreeks belang om in rechte te treden teneinde het collectief belang van de rechtszoekenden als subjecten van rechterlijke beslissingen

met betrekking tot fundamentele vrijheden te behartigen. Dat belang valt niet noodzakelijk samen met het individueel belang van de rechtszoekende dat een advocaat moet verdedigen. Het staat aan de rechter dit te onderzoeken.

Onderzoek in strafzaken – verhoor – [arrest P.19.0127.N/2](#) – 28 mei 2019

Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon ten laste kunnen worden gelegd door een daartoe bevoegde ambtenaar geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden. Dat artikel is daarentegen niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen. Dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf, is daarbij niet doorslaggevend.

Taalgebruik – [arrest S.17.0008.N/2](#) – 27 mei 2019

Krachtens artikel 8 Taalwet Gerechtszaken kan de rechter, indien de stukken of documenten, in een geding overgelegd, in een andere taal dan die van de rechtspleging gesteld zijn, op verzoek van de partij tegen dewelke die stukken of documenten worden ingeroepen, hiervan de overzetting in de taal van de rechtspleging bevelen bij een met redenen omklede beslissing.

Partijen mogen zich in de loop van het debat beroepen op welk stuk ook waarvan het gebruik rechtmatig is, zich daarover uitlaten, het al dan niet vertalen als het in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgemaakt, onder voorbehoud van het recht van de tegenpartij om de gemaakte vertaling te betwisten, eventueel een officiële vertaling aan te vragen en onverminderd het recht van de rechter om ambtshalve de vertaling ervan te bevelen, mocht dat nodig zijn.

Hieruit volgt dat de rechter niet mag weigeren kennis te nemen van een door een van de partijen overgelegd stuk dat in een vreemde taal is gesteld, louter omdat er geen vertaling is gevoegd.

Verzachtende omstandigheden – [arrest P.19.0128.N/2](#) – 21 mei 2019

Het middel voert schending aan van artikel 5 Strafwetboek zoals van toepassing ten tijde van de feiten op 14 april 2017: het bestreden vonnis weigert de toepassing van de strafuitsluitende verschoningsgrond van artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing, omdat de bestuurder van de vrachtwagen een werknemer was en geen persoon die de eiseres mocht vertegenwoordigen; artikel 5, tweede lid, Strafwetboek stelt echter geen voorwaarden met betrekking tot de hoedanigheid of de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de persoon die het misdrijf fysiek heeft gepleegd; bijgevolg voegt het bestreden vonnis aan de vermelde bepaling een voorwaarde toe die zij niet bevat.

Artikel 5, eerste en tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing, bepaalt:

“Een rechtspersoon is strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd.

Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld.”

Die bepalingen vereisen voor de toepasselijkheid van de in het tweede lid opgenomen decumulregeling niet dat de geïdentificeerde natuurlijke persoon beschikt over een bepaalde hoedanigheid of de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen.

Het bestreden vonnis gaat uit van het tegendeel, voegt aan die bepaling een voorwaarde toe die zij niet bevat en verantwoordt aldus de beslissing niet naar recht.

Hoger beroep- strafverzwaring – [arrest P.19.0486.N/2](#) – 14 mei 2019

Op het enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde mag de rechter zijn toestand niet verzwaren.

De beroepen beschikking handhaaft de voorlopige hechtenis van de eiseres en beveelt de uitvoering ervan door een hechtenis onder elektronisch toezicht op een welbepaald adres.

Op het enkel hoger beroep van de eiseres hervormt het arrest deze beschikking en beslist dat de voorlopige hechtenis die wordt gehandhaafd, wordt uitgevoerd in de gevangenis. Door aldus te oordelen verzwart het arrest de toestand van de eiseres en schendt het de voormelde wetsbepaling.

Gerechtskosten – burgerlijke zaken – vordering in rechte – [arrest C.17.0622.N/2](#) – 10 mei 2019

Krachtens artikel 1394/20 Gerechtelijk Wetboek kan elke onbetwiste schuld tussen ondernemingen die een geldsom tot voorwerp heeft en die vaststaat en opeisbaar is op de dag van de aanmaning bedoeld bij artikel 1394/21, ongeacht het bedrag ervan, vermeerderd met de verhogingen waarin de wet voorziet en de invorderingskosten alsmede, in voorkomend geval en ten belope van ten hoogste 10 pct. van de hoofdsom van de schuld, alle interest en strafbedingen, in naam en voor rekening van de schuldeiser op verzoek van de advocaat van de schuldeiser door een gerechtsdeurwaarder worden ingevorderd.

Een schuld die tot voorwerp heeft, naast een onbetwiste, vaststaande en opeisbare hoofdsom, interest en schadebedingen die gezamenlijk 10 pct. van deze hoofdsom overtreffen, kan derhalve krachtens deze bepaling niet volledig worden ingevorderd door een gerechtsdeurwaarder. De schuldeiser die gerechtigd is aanspraak te maken op interest en schadebedingen die 10 pct. van de hoofdsom overtreffen of minstens er redelijkerwijze mocht van uitgaan daartoe gerechtigd te zijn, begaat dan ook geen fout door te opteren voor de gemeenrechtelijke invorderingsprocedure.

Stedenbouw – herstelmaatregel – [arrest P.18.0815.N/9](#) – 23 april 2019

De herstelmaatregel beoogt niet de vergoeding van schade aan particuliere belangen, maar strekt ertoe een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad. Het optreden voor het strafgerecht van een herstellvorderende overheid, die een wettelijke of decretale opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft, kan niet worden gelijk gesteld met het optreden van een burgerlijke partij in de zin van artikel 162bis Wetboek van Strafvordering.

Bij afwezigheid van een wettelijke grondslag kan een beklagde bijgevolg niet worden veroordeeld tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan een herstellvorderende overheid wiens vordering tegen die beklagde door de strafrechter wordt ingewilligd, net zoals een herstellvorderende overheid wiens vordering tegen een beklagde wordt afgewezen, niet kan worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan die beklagde.

16. Het arrest dat de eiser veroordeelt tot betaling aan de verweerder van een rechtsplegingsvergoeding van 1.440 euro voor de procedure in eerste aanleg en van 1.440 euro voor de rechtspleging in hoger beroep, is niet naar recht verantwoord.

Hoger beroep – uitbreiding eis – [arrest C.18.0074.N/3](#) – 5 april 2019

Krachtens artikel 807 Gerechtelijk Wetboek kan een vordering die voor de rechter aanhangig is, uitgebreid of gewijzigd worden, indien de nieuwe, op tegenspraak genomen conclusies berusten op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd, zelfs indien hun juridische omschrijving verschillend is.

Deze bepaling is krachtens artikel 1042 Gerechtelijk Wetboek ook van toepassing in hoger beroep. Uit die wetsbepalingen volgt dat voormeld artikel 807 ook in hoger beroep enkel vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd. Deze regels gelden onverminderd in het kader van de herzieningsprocedure ingesteld krachtens artikel 16 Onteigeningswet 1962, die als een zelfstandige procedure te aanzien is, waarop de regels van het Gerechtelijk Wetboek onverkort van toepassing zijn.

Straf – vervangende gevangenisstraf – [arrest P.17.1139.N/7](#) – wegverkeerswet – 19 maart 2019

Krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, van de wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over zee, over de weg, de spoorweg of de waterweg, worden de overtredingen van de besluiten die genomen werden bij toepassing van artikel 1 van deze wet, gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van vijftig tot tienduizend euro, of slechts één van beide straffen, onverminderd de eventuele schadevergoeding.

Artikel 2, § 1, vijfde lid, van deze wet bepaalt dat de bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en van artikel 85, toepasselijk zijn op deze overtredingen.

Krachtens artikel 40, eerste lid, Strafwetboek kan de geldboete bij gebreke van betaling worden vervangen door een gevangenisstraf, waarvan de duur bij het vonnis of arrest van veroordeling wordt bepaald en die drie maanden niet mag te boven gaan voor hen die wegens wanbedrijf zijn veroordeeld.

De vervanging van de onbetaalde geldboete door een rijverbod is een vervangende straf die artikel 69bis Wegverkeerswet oplegt voor de overtredingen van die wet of de uitvoeringsbesluiten ervan. Voor een geldboete opgelegd krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 kan als vervangende straf niet het door artikel 69bis Wegverkeerswet bedoelde vervangend rijverbod worden opgelegd, maar enkel de door artikel 40, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vervangende gevangenisstraf.

Het bestreden vonnis veroordeelt de eiser 3 voor de telastlegging D, wegens een inbreuk op de Verordening (EG) nr. 561/2006 strafbaar gesteld krachtens artikel 2, § 1, van de voormelde wet van 18 februari 1969, tot een geldboete van 1.000 euro, verhoogd met 50 decimes en aldus gebracht op 6.000 euro, en bepaalt dat die geldboete zal kunnen vervangen worden door een vervangend rijverbod van 300 dagen.

Weren van stukken – [arrest P.18.0298.N/1](#) – 12 maart 2019

Noch uit de tekst van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling kan worden afgeleid dat de strafrechter stukken uit het debat kan weren op de enkele grond dat ze door een partij werden ingediend buiten de overeenkomstig artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijnen voor het indienen en het meedelen van conclusies, ook niet indien die stukken zijn gevoegd bij een laattijdig neergelegde of meegedeelde conclusie. De rechter kan stukken wel weren indien die worden neergelegd met dilatoire doeleinden in die zin dat ze niets kunnen bijdragen voor de beslechting van het aanhangige geschil en de betrokken partij aldus een louter dilatoir oogmerk nastreeft dan wel indien het laattijdig indienen van de stukken misbruik van rechtspleging inhoudt omdat dit de goede rechtsbedeling hindert en de rechten van de andere partijen op onrechtmatige wijze aantast.

Rechten van de mens – horen van getuigen – [arrest P.18.1028.N/4](#) – 26 februari 2019

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat om een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als

bewijs in aanmerking te nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

- (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;
- (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het het resultaat van de zaak heeft bepaald;
- (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen. Dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen.

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt.

Het arrest verwerpt eisers verzoek tot het horen van de verweester 1 als getuige onder eed op de rechtszitting met de enkele reden dat zij op de rechtszitting als burgerlijke partij in persoon werd gehoord in aanwezigheid van de eiser en zijn advocaat die de gelegenheid hadden hierbij vragen te stellen. Aldus toetst het arrest de weigering om de burgerlijke partij te horen als getuige onder eed op de rechtszitting niet aan een of meerdere van de voormelde criteria en is die weigering niet naar recht verantwoord.

Openbaar ministerie – onleesbare handtekening – [arrest P.18.0388.N/2](#) – 19 februari 2019

Indien een bevel tot dagvaarding de vermelding draagt “De procureur des Konings”, gevolgd door een onleesbare handtekening, wordt die handtekening behoudens tegenbewijs vermoed te zijn geplaatst door een bevoegd ambtenaar van het openbaar ministerie. Het enkele gegeven dat uit andere procedurestukken blijkt dat deze handtekening niet de handtekening is van de procureur des Konings zelf, volstaat niet om geloofwaardig te maken dat het bevel tot dagvaarding door een niet bevoegd persoon is ondertekend.

Strafuitvoering – [arrest P.19.0074.N/3](#) – 12 februari 2019

Artikel 74, § 1, Wet Strafuitvoering bepaalt dat een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, op schriftelijk verzoek van de veroordeelde of zijn vertegenwoordiger, door de strafuitvoeringsrechter kan worden toegekend na een met redenen omkleed advies van de directeur. Dit advies is vergezeld van dat van de geneesheer die de gedetineerde in de penitentiaire instelling behandelt, van de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer.

Artikel 74, § 2, eerste lid, Wet Strafuitvoering bepaalt dat de directeur onverwijld en uiterlijk binnen de zeven dagen de adviezen van de in paragraaf 1 vermelde geneesheren verzamelt en vervolgens

het verzoek samen met deze adviezen onmiddellijk verzendt aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en aan het openbaar ministerie.

3. Deze adviezen die uitgaan van personen die beschikken over de nodige deskundigheid om zich uit te spreken over de gezondheidstoestand van de veroordeelde die om zijn voorlopige invrijheidsstelling om medische redenen verzoekt, hebben tot doel de strafuitvoeringsrechter toe te laten met kennis van zaken te oordelen over het feit of die veroordeelde zich al dan niet in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of dat zijn detentie onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand. Ze zijn bijgevolg beiden onontbeerlijk bij de beoordeling van het verzoek. Deze adviezen moeten noodzakelijkerwijze dateren van na het verzoek van de gedetineerde.

4. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt niet dat de strafuitvoeringsrechter de beschikking had over een advies van de geneesheer die de eiser behandelt in de penitentiaire instelling en dat dateert van na eisers verzoek. Het vonnis dat eisers verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling om medische redenen afwijst spijs de afwezigheid van dit advies, schendt de vermelde wetsbepaling.

Strafrecht – samenloop – [arrest P.18.1072.N/3](#) – 5 februari 2019

Artikel 60 Strafwetboek bepaalt dat bij samenloop van verscheidene wanbedrijven alle straffen worden opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf mogen te boven gaan. Die bepaling is krachtens artikel 100 Strafwetboek van toepassing op misdrijven strafbaar gesteld door bijzondere strafwetten, behoudens andersluidende bepalingen.

Uit die bepaling volgt dat de rechter, indien hij voor meerdere wanbedrijven onderscheiden straffen oplegt, hij in voorkomend geval de hoofd- en bijkomende straffen moet herleiden tot het dubbele van het maximum dat is bepaald voor het wanbedrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, behoudens ingeval de wet anders bepaalt.

Het bestreden vonnis veroordeelt door bevestiging van het beroepen vonnis de eiser wegens de telastleggingen A tot en met Z en AA tot en met AP tot 42 keer een geldboete van 50 euro verhoogd met de opdecimen en telkens tot een vervangende gevangenisstraf van 15 dagen. Het herleidt de vervangende gevangenisstraffen tot 180 dagen.

De feiten waaraan de eiser schuldig werd verklaard zijn, krachtens artikel 18 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 houdende reglement van de politie op de spoorwegen en artikel 3 van de wet van 12 april 1835 rakende de tolrechten en de reglementen van politie nopens de ijzeren weg, strafbaar met de in artikel 1, eerste lid, van de wet van 6 maart 1818 betreffende de straffen uit te spreken tegen de overtreders van algemene verordeningen of te stellen bij provinciale of plaatselijke reglementen, bepaalde straffen, namelijk met gevangenisstraf van acht dagen tot veertien dagen en met geldboete van zesentwintig tot tweehonderd euro of met één van die straffen alleen.

De appelrechters die de aan de eiser voor de voormelde telastleggingen opgelegde geldboeten niet herleiden tot het dubbel van de in artikel 1, eerste lid, van de voormelde wet van 6 maart 1818 bepaalde maximumgeldboete van 200 euro of 400 euro, schenden de voormelde bepalingen van het Strafwetboek.

Wegverkeerswet – verjaring – [arrest P.18.1312.N/3](#) – 5 februari 2019

De verjaringstermijn van de strafvordering wegens overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan bedroeg, behoudens voor hier niettoepasselijke overtredingen, ingevolge artikel 68 Wegverkeerswet, vóór de wijziging door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, één jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is

begaan. Door de vermelde wetswijziging, die ingevolge artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 in werking is getreden op 15 februari 2018, werd die verjaringstermijn op twee jaar gebracht.

De verjaringstermijn van twee jaar is van toepassing op alle strafvorderingen wegens de bedoelde overtredingen die op 15 februari 2018 nog niet waren vervallen door verjaring.

De verweerster wordt vervolgd voor een overtreding van artikel 11.1 Wegverkeersreglement en artikel 29, § 3, Wegverkeerswet die zou zijn gepleegd op 9 juli 2016. De verjaring van de strafvordering voor dit feit werd gestuit op 19 juni 2017 door de aanvraag door de procureur des Konings om een uittreksel uit het strafregister te verkrijgen. Daaruit volgt dat op 15 februari 2018 de strafvordering nog niet vervallen was door verjaring en derhalve voor het aan de verweerster verweten feit een verjaringstermijn van twee jaar van toepassing was.

De verjaring van de strafvordering werd binnen die termijn van twee jaar nuttig gestuit door de vordering van het openbaar ministerie op de rechtszitting van 5 maart 2018, zodat de verjaring van de strafvordering ten vroegste op 5 maart 2020 zou worden bereikt.

Het bestreden vonnis dat oordeelt dat de strafvordering is vervallen door verjaring, schendt de vermelde bepaling.

Burgerlijk recht – taalgebruik in gerechtszaken – [arrest C.17.0680.N/3](#) – 11 januari 2019

Krachtens artikel 24 Taalwet Gerechtszaken wordt voor al de rechtscolleges in hoger beroep, voor de rechtspleging, de taal gebruikt waarin de bestreden beslissing is gesteld.

Krachtens artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken is voormelde regel voorgeschreven op straffe van nietigheid, en wordt deze van ambtswege uitgesproken door de rechter.

Krachtens artikel 1057, 7°, Gerechtelijk Wetboek vermeldt de akte van hoger beroep, met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, op straffe van nietigheid de uiteenzetting van de grieven.

Een akte van de rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld, of, in het geval een aanhaling in een andere taal dan die van de rechtspleging is opgenomen, wanneer in de akte tevens de vertaling of de zakelijke inhoud ervan in de taal van de rechtspleging is weergegeven. Hieraan doet niet af het gebruik van in de rechtstaal algemeen gekende en aanvaarde uitdrukkingen of adagia.

De uitdrukking “Justice must not only be done, but also seen to be done” is een algemeen gekende en aanvaarde uitdrukking die in een groot aantal landen van de Europese Unie deel uitmaakt van de rechtstaal van die landen.

De appelrechters stellen vast dat:

- in de akte van hoger beroep van 28 maart 2006 met betrekking tot de aanstelling van notaris M. met het oog op het uitvoeren van de verrichtingen van vereffening en verdeling in ondergeschikte orde wordt gesteld dat deze notaris de huisnotaris is van de eerste verweerder, en dat hij een aangetrouwd familielid is van deze laatste waardoor een nauwe relatie ontstond tussen de eerste verweerder en de notaris;

- de eiseres, na deze feitelijke uiteenzetting, vervolgt: “Justice must not only be done, but also be seen to be done”.

Zij oordelen dat voormeld citaat enkel in het Engels, zonder vertaling in de taal van de rechtspleging, wordt weergegeven.

De appelrechters die met die redenen de akte van hoger beroep van 28 maart 2006 nietig verklaren, verantwoordden hun beslissing niet naar recht.
Het onderdeel is gegrond.

2018

Taalgebruik in faciliteitengemeenten in de Brusselse rand

Het Hof heeft bij arrest C.18.0132.F van 6 december 2018 beslist dat de inwoner van een faciliteitengemeente die haar te kennen geeft dat hij gebruikmaakt van het Frans, het recht heeft dat de overheid die taal voortaan gebruikt in al haar administratieve betrekkingen met hem, zonder dat hij zijn keuze dient te verduidelijken naar aanleiding van een concrete administratieve betrekking of dat hij die keuze nogmaals moet mededelen, hetzij in elke latere betrekking, hetzij met regelmatige tussenpozen.

Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand—arrest [S.18.0037.F](#)

Het Hof heeft bij arrest [S.18.0037.F. van 26 november 2018](#) beslist dat niettegenstaande de bijdrage voorgeschreven door artikel 4, § 2, eerste lid, van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, in de door de artikelen 579, 6°, 580, 581 en 582, 1° en 2°, Gerechtelijk Wetboek bedoelde materies, niet dient te worden geïnd bij de inschrijving van de zaak op de rol, ze wel moet worden bepaald in het vonnis of arrest dat uitspraak doet over de veroordeling tot de kosten, tenzij de in het ongelijk gestelde partij de juridische tweedelijnsbijstand of rechtsbijstand geniet, en, bijgevolg in de regel, overeenkomstig artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, ten laste moet worden gelegd van de overheid of de instelling belast met het toepassen van de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 579, 6°, 580, 581 en 582, 1° en 2°.

Grievensformulier—volgberoep door het O.M.—arrest [P.18.0369.N](#)

Onrechtmatig verkregen bewijs fiscale zaken—[arrest P.170016.N](#)

“Dient artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie aldus te worden uitgelegd dat het zich, in zaken van belasting over de toegevoegde waarde, in alle omstandigheden verzet tegen de aanwending van bewijselementen die werden verkregen met miskennis van het recht op eerbiediging van het privéleven zoals gewaarborgd door artikel 7 van het Handvest, dan wel of het ruimte laat voor een nationale regeling waarbij door de rechter die moet oordelen of een dergelijk bewijselement kan worden aangewend als grondslag voor een btw-heffing, een afweging zoals hiervoor onder randnummer 4 van dit arrest omschreven dient te worden gemaakt.”

Nauwkeurigheid van beroepsgrievens : het Hof verwerpt een te strikte invulling

[P.17.0031.N \(PDF, 220.34 KB\)](#)

[P.17.0087.N \(PDF, 237.05 KB\)](#)

[P.17.0105.N \(PDF, 242.47 KB\)](#)

[P.17.0147.N \(PDF, 229.93 KB\)](#)

Hoger beroep: het grievensformulier moet worden ondertekend:

[Arrest van het Hof van 30 mei 2017, 2e kamer \(PDF, 137.05 KB\)](#)

Hoofddoek op de werkvloer:

Bij arrest C-157/15 van 14 maart 2017 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie in antwoord op een door het Hof van Cassatie gestelde vraag gezegd voor recht dat het verbod om een islamitische hoofddoek te dragen op grond van een intern werkreglement van de private werkgever dat voorziet in het verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk, geen directe discriminatie op basis van godsdienst in de zin van de desbetreffende Europese richtlijn oplevert.

In zijn [eindarrest S.12.0062.N van 9 oktober 2017](#) verwerpt het Hof van Cassatie dan ook het tweede middel dat van een andere rechtsopvatting uitgaat.

Het arrest van het arbeidshof te Antwerpen wordt evenwel gedeeltelijk gecasseerd op grond van het eerste middel omdat de appelrechters, zonder na te gaan of er sprake was van indirecte discriminatie, de aanspraak van de ontslagen werkneemster op vergoeding wegens misbruik van het ontslagrecht verwerpen gelet op de desbetreffend in de rechtsleer en de rechtspraak bestaande divergenties, terwijl uit de Europese rechtspraak volgt dat de uitoefening van het recht op vergoeding niet afhankelijk kan worden gesteld van het bewijs van de fout van de werkgever en zijn onwetendheid hierbij niet kan gelden als rechtvaardigingsgrond.

De zaak wordt verwezen naar het arbeidshof te Gent, dat zal dienen te oordelen of er te dezen sprake is van indirecte discriminatie.

Wettigheidscontrole administratieve beslissing artikel 3 E.V.R.M.

In zijn [arrest van 31 januari 2018 \(PDF, 224.61 KB\)](#) herinnert het Hof van Cassatie eraan dat het risico op foltering en een onmenselijke of vernederende behandeling die in strijd zijn met artikel 3 EVRM, deel uitmaakt van de controle die de onderzoeksgerechten uitoefenen op de wettigheid van de administratieve beslissing om een vreemdeling zonder verblijfsvergunning op te sluiten en te verwijderen naar zijn land van oorsprong, zelfs als die geen asielaanvraag indiende.

Het Hof verwerpt het cassatieberoep van de Belgische Staat tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die een Soedanese vreemdeling vrijliet omdat de Dienst Vreemdelingenzaken de toestand in Soedan niet onderzocht. De kamer van inbeschuldigingstelling oordeelde in feite dat die toestand zorgwekkend was wegens aanhoudende schendingen van de mensenrechten.

Hof van Cassatie – documentatie

Libercas 2019

[Libercas 08 2019](#)

[Libercas 07 2019](#)

[Libercas 06 2019](#)

[Libercas 05 2019](#)

[Libercas 04 2019](#)

[Libercas 03 2019](#)

[Libercas 02 2019\(PDF, 1,03 MB\)](#)

[Libercas 01 2019 \(PDF, 1,08 MB\)](#)

Libercas 2018

[Libercas 01 2018 \(PDF, 956.27 KB\)](#)

[Libercas 02 2018 \(PDF, 1.03 MB\)](#)

[Libercas 03 2018 \(PDF, 1.16 MB\)](#)

[Libercas 04 2018 \(PDF, 920.73 KB\)](#)

[LiberCas 05 2018 \(PDF, 770.51 KB\)](#)

[LiberCas 06 2018 \(PDF, 885.41 KB\)](#)

[LiberCas 09 2018 \(PDF, 1.43 MB\)](#)

[LiberCas 10 2018 \(PDF, 1.3 MB\)](#)

[LiberCas 11 2018 \(PDF, 993 KB\)](#)

[LiberCas 12 2018 \(PDF, 1,14 MB\)](#)

Casslex: samenvattingen van de arresten van het Hof van Cassatie, geordend volgens uitgelegde wetsbepaling

[Casslex 1994-2014 \(PDF, 30.26 MB\)](#)

[Casslex 2015-2018 \(PDF, 5.48 MB\)](#)

Tradcas: Tradcas bevat de vertaalde samenvattingen van arresten van het Hof van Cassatie, geordend volgens rolnummer

[Tradcas 1994 \(PDF, 1.53 MB\)](#)

[Tradcas 1995 \(PDF, 2.46 MB\)](#)

[Tradcas 1996 \(PDF, 2.83 MB\)](#)

[Tradcas 1997 \(PDF, 3.02 MB\)](#)

[Tradcas 1998 \(PDF, 2.59 MB\)](#)

[Tradcas 1999 \(PDF, 3.41 MB\)](#)

[Tradcas 2000 \(PDF, 3.66 MB\)](#)

[Tradcas 2001 \(PDF, 4.3 MB\)](#)

[Tradcas 2002 \(PDF, 3.83 MB\)](#)

[Tradcas 2003 \(PDF, 3.73 MB\)](#)

[Tradcas 2004 \(PDF, 3.79 MB\)](#)

[Tradcas 2005 \(PDF, 3.87 MB\)](#)

[Tradcas 2006 \(PDF, 3.99 MB\)](#)

[Tradcas 2007 \(PDF, 3.94 MB\)](#)

[Tradcas 2008 \(PDF, 4.37 MB\)](#)

[Tradcas 2009 \(PDF, 4.65 MB\)](#)

[Tradcas 2010 \(PDF, 4.72 MB\)](#)

[Tradcas 2011 \(PDF, 4.48 MB\)](#)

[Tradcas 2012 \(PDF, 3.42 MB\)](#)

[Tradcas 2013 \(PDF, 4.63 MB\)](#)

[Tradcas 2014 \(PDF, 5.3 MB\)](#)

[Tradcas 2015 \(PDF, 5.28 MB\)](#)

[Tradcas 2016 \(PDF, 5.02 MB\)](#)

[Tradcas 2017 \(PDF, 4.26 MB\)](#)

[Tradcas 2018 \(PDF, 1.12 MB\)](#)

[Tradcas 2019 \(PDF, 783 KB\)](#)

Hof van Cassatie - werkingsverslagen

[2018 – Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 3,48 MB\)](#)

[2017 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 3.36 MB\)](#)

[2016 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 3.31 MB\)](#)

[2015 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 1.72 MB\)](#)

[2014 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 1.37 MB\)](#)

[2013 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 3.15 MB\)](#)

[2012 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 2.92 MB\)](#)

[2011 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 703.36 KB\)](#)
[2010 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 669.72 KB\)](#)
[2009 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 1.51 MB\)](#)
[2008 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 2 MB\)](#)
[2007 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 1.49 MB\)](#)
[2006 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 1.61 MB\)](#)
[2005 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 2.11 MB\)](#)
[2004 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 3.39 MB\)](#)
[2003 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 4.09 MB\)](#)
[2002 - Jaarverslag Hof van Cassatie \(PDF, 852.22 KB\)](#)

Hof van Cassatie: studie in werkingsverslag 2017

[De verplichting van de burgerlijke rechter om ambtshalve rechtsgronden op te werpen – Bart Wylleman](#)

Hof van Cassatie : studie in werkingsverslag 2018

[De rol van de rechtsvergelijking in de rechtspraak van het Hof van Cassatie – Eric Dirix](#)

Hof van Cassatie - belangrijkste arresten en conclusies 2018

[Belangrijkste arresten Hof van Cassatie](#)

[Belangrijkste conclusies openbaar ministerie](#)

Hof van Cassatie - belangrijkste arresten en conclusies 2017

[Belangrijkste arresten Hof van Cassatie 2017 \(gelicht uit het werkingsverslag\)](#)

[Belangrijkste conclusies openbaar ministerie Hof van Cassatie 2017 \(gelicht uit het werkingsverslag\)](#)

[Arresten Hof van Cassatie januari tot en met juli volgens ECLI-systeem](#)

Hof van Cassatie- oude arresten

[Arresten Hof van Cassatie KULeuven](#)

[Arresten Hof van Cassatie—FOD Justitie](#)

Hof van Cassatie – nieuwe arresten

[Arresten Hof van Cassatie—gebundeld per jaargang](#)

2012—2013—2014—2015 (gedeeltelijk wegens niet beschikbaar vanaf juni)

Hervorming vrederechten

Inwerkingtredingen op 1 mei 2018.

[Koninklijk besluit van 29 maart 2018](#) genomen in uitvoering van artikel 51, § 2, van de wet van 25 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen en houdende wijziging van diverse koninklijke besluiten naar

aanleiding van die inwerkingtredingen, B.S. 4 april 2018, bl. 32055.

[Koninklijk besluit van 15 april 2018](#) houdende wijziging van verscheidene reglementaire bepalingen om hen in overeenstemming te brengen met de hervorming van de gerechtelijke kantons, B.S. 19 april 2018, bl. 34528.

[Koninklijk besluit van 15 april 2018](#) tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 juli 2017 tot het verbinden van een griffie aan meerdere vredegerichten en tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 augustus 2001 tot vaststelling van de dagen en de uren waarop de griffies van de hoven en de rechtbanken open zijn, B.S. 19 april 2018, bl. 34527.

Inwerkingtredingen op 1 juni en 1 juli 2018.

[Koninklijk besluit van 23 april 2018](#) genomen in uitvoering van artikel 51, § 2, van de wet van 25 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen en houdende wijziging van diverse koninklijke besluiten naar aanleiding van die inwerkingtredingen. Dit besluit voorziet de inwerkingtreding op 1 juni 2018 en 1 juli 2018 voor een tweede reeks kantons betrokken in fase 3 van de hervorming van de vredegerichten.- B.S. 25 april 2018

[Koninklijk besluit van 23 april 2018](#) tot tijdelijke verplaatsing van de zetel van het vredegerecht van het kanton Geraardsbergen naar Brakel van 23 april 2018 – B.S. 25 april 2018

[Koninklijk besluit van 17 mei 2018](#) houdende wijziging van verscheidene reglementaire bepalingen om hem in overeenstemming te brengen met de hervorming van de gerechtelijke kantons (B.S 23/05/2018 - blz.43272).

Archieven : Inwerkingtredingen op 1 mei, 1 juni en 1 juli 2018.

[Koninklijk besluit van 30 april 2018](#) tot bepaling van de voorwaarden waaronder de archieven van de opgeheven vredegerichten worden toevertrouwd aan andere vredegerichten (p.63-65) B.S. 3 mei 2018

Inwerkingtreding 1 september, 1 november en 1 december 2018

[15 JULI 2018. — Koninklijk besluit genomen in uitvoering van artikel 51, § 2, van de wet van 25 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen en houdende wijziging van diverse koninklijke besluiten naar aanleiding van die inwerkingtredingen—B.S. 24 juli 2018](#)

Inwerkingtreding 1 september, 1 november en 1 december 2018

[22 JULI 2018.—Koninklijk besluit houdende wijziging van verscheidene reglementaire bepalingen om hen in overeenstemming te brengen met de hervorming van de gerechtelijke kantons—B.S. 1 augustus 2018](#)

FOD Justitie – brochures

[Brochures uitgegeven door de F.O.D. Justitie](#)

[De vrederechter](#)

[Justitie in cijfers: De FOD Justitie publiceert een nieuwe uitgave van 'Justitie in cijfers' met kerncijfers uit de periode 2011 - 2016.](#)

[Justitie in cijfers: voorgaande jaren](#)

[Contentieux van België voor het EHRM 2016-2017: De FOD Justitie publiceert een jaarverslag over zaken waarin België de beklagde partij was voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de periode 2016-2017.](#)

[Nieuwe regelgeving voor VZW's](#)

[De gewijzigde wapenwet van 2018](#)

[Veranderen van voornaam—wat verandert er ?](#)

[Hoge Raad Justitie](#)

[Het toezicht op de bewindvoeringen door de vrederechters](#)

[Tekst](#)

[Aanbeveling betreffende het belang van de toevoeging aan het rechtsplegingsdossier van beschikkingen tot aanwijzing, genomen op basis van artikel 782bis van het gerechtelijk wetboek en andere procedureakten](#)

[Tekst](#)

[Aanbeveling over de praktijk om bepaalde beslissingen van jeugdrechters niet rechtstreeks aan relevante betrokkenen mee te delen](#)

[Tekst](#)

[Aanbeveling over het verstrekken van informatie aan de rechtzoekende over de stappen die moeten worden ondernomen na sommige gerechtelijke beslissingen \(afstamming, echtscheiding\)](#)

[Tekst](#)

[Naar een betere aanpak van seksueel geweld](#)

[Tekst](#)

[Selectieprocedure korpschefs](#)

Om de selectieprocedure voor magistraten voortdurend te verbeteren en de aanwerving van korpschefs verder te professionaliseren, heeft de Hoge Raad voor de Justitie verschillende initiatieven genomen.

[Tekst](#)

[Aanbeveling over de kennisgeving van de uitsteldatum in burgerlijke zaken](#)

[Tekst](#)

[Toepassing van de nieuwe wettelijke regels voor de toewijzing van zaken aan alleenzettelende raadsheren](#)

[Tekst](#)

[project Kruid](#)

[Tekst](#)

[Ambtshalve advies : voorontwerp van wet houdende de oprichting van het Brussels International Business Court](#)

[Tekst](#)

[Advies over titel 9 van het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en houdende wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing](#)

[Tekst](#)

[Advies over wetsontwerp tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, van het Burgerlijk Wetboek en van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken](#)

[Tekst](#)

[Audit - Personeelsbeheer in de rechtbanken van eerste aanleg](#)

[Tekst](#)

[Advies over de verruimde minnelijke schikking](#)

[Tekst](#)

[Gids voor de magistraten](#)

[E.H.R.M.- Case Law Information note](#)

[2019 - PDF-versie](#)

[Information note – juli 231 \(provisonal\)](#)

[Information note – june 230 \(provisonal\)](#)

[Information note – may 229 \(provisonal\)](#)

[Information note – april 228 \(provisonal\)](#)

[Information note – march 227 \(provisonal\)](#)

[Information note – february 226 \(provisonal\)](#)

[Information note – january 225 \(provisonal\)](#)

2019 – EPUB - MOBI

[Information note – juli 231 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – juli 231 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – june 230 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – june 230 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – may 229 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – may 229 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – april 228 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – april 228 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – march 227 \(provisonal\)\(MOBI\)](#)

[Information note – march 227 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – february 226 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – february 226 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

[Information note – january 225 \(provisonal\) \(MOBI\)](#)

[Information note – january 225 \(provisonal\) \(EPUB\)](#)

2018 - PDF

[Information Note 224 – december 2018\(provisonal\)](#)

[Information Note 223—november 2018 \(provisonal\)](#)

[Information Note 222 - October 2018 \(provisonal\)](#)

[Information Note 221—August september 2018 \(provisonal\)](#)

[Information Note 220—July \(2018 provisonal\)](#)

[Information Note 219 - June 2018 \(provisonal\)](#)

[Information Note 218 - May 2018 \(provisonal\)](#)

[Information Note 217 - April 2018 \(provisional\)](#)

[Information Note 216 - March 2018 \(provisional\)](#)

[Information Note 215 - February 2018](#)

[Information Note 214 - January 2018](#)

2018 – MOBI - EPUB

[Information Note 224 – december 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note 224 – december 2018 \(EPUB\)](#)

[Information Note 223—november 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note 222 - oktober 2018 \(EPUB\)](#)

[Information Note 222 - oktober 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note August-September 2018 \(EPUB\)](#)

[Information Note August-September 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note 220—July 2018 \(EPUB\)](#)

[Information Note 220—July 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note 219 - June 2018 \(EPUB\)](#)

[Information Note 219 - June 2018 \(MOBI\)](#)

[Information Note 218 - May 2018 \(provisional\)](#) **EPUB**

[Information Note 218 - May 2018 \(provisional\)](#) **MOBI**

[Information Note 217 - April 2018 \(provisional\)](#) **EPUB**

[Information Note 217 - April 2018 \(provisional\)](#) **MOBI**

[Information Note 216 - March 2018 \(provisional\)](#) **EPUB**

[Information Note 216 - March 2018 \(provisional\)](#) **MOBI**

[Information Note 215 - February 2018 \(provisional\)](#) **EPUB**

[Information Note 215 - February 2018 \(provisional\)](#) **MOBI**

[Information Note 214 - January 2018 \(provisional\)](#) **EPUB**

[Information Note 214 - January 2018 \(provisional\)](#) **MOBI**

[E.H.R.M. - zaken waarbij België betrokken was](#)

[Zaken waarin België betrokken was](#) (stand juli 2019)

[E.H.R.M. – overview of the case-law of the European Court of Human rights](#)

This *Overview* highlights judgments and decisions which either raise new issues or important matters of general interest.

PDF-versie

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS—2018 \(PDF\)](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2017](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2016](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2015](#)

EPUB-versie

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2018](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2017](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2016](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2015](#)

MOBI-versie

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2018](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2017](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2016](#)

[OVERVIEW OF THE CASE-LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS-2015](#)

Factsheets

[The Press Service has compiled factsheets by theme on the Court’s case-law and pending cases.](#)

Rules of the Court

[Nieuwe uitgave “Rules of court” augustus 2018](#)

Justice EU scoreboard

[EU Justice scoreboard 2019](#)

[EU Justice scoreboard 2018](#)

[Justice EU scoreboard 2013 - 2017](#)

College hoven en rechtbanken

[Hoven van Beroep \(burgerlijke zaken\) 2017](#)

[Hoven van Beroep \(correctionele zaken\) 2017](#)

[Arbeidshoven 2017](#)

[Rechtbanken van eerste aanleg \(burgerlijke zaken\) 2017](#)

[Rechtbanken van eerste aanleg \(familie zaken\) 2017](#)

[Rechtbanken van eerste aanleg \(jeugd zaken\) 2017](#)

[Rechtbanken van Koophandel 2017](#)

[Arbeidsrechtbanken 2017](#)

[Politierechtbanken 2017](#)

Europees Hof van Justitie - arresten

[Jaarverslag gerechtelijke werkzaamheden met links naar voornaamste rechtspraak 2018](#)

[Jaarverslag gerechtelijke werkzaamheden met links naar voornaamste rechtspraak 2017](#)

[Jaarverslag gerechtelijke werkzaamheden met links naar voornaamste rechtspraak 2016](#)

[Perscommuniqués januari tot en nu 2019](#)

[Perscommuniqués januari tot en met december 2018](#)

Belangrijke arresten 2019 (eigen selectie)

nr. 91/2019 : 10 juli 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-163/18](#)
[HQ e.a.](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Vervoer

Passagiers die terugbetaling van hun vliegtickets kunnen eisen van hun reisorganisator, kunnen niet ook nog terugbetaling vorderen van de luchtvaartmaatschappij

nr. 89/2019 : 10 juli 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-649/17](#)

[Amazon EU](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Milieu en consumenten

Een e-commerceplatform zoals Amazon is niet in alle gevallen verplicht om de consument vóór het sluiten van een overeenkomst een telefoonnummer ter beschikking te stellen

nr. 82/2019 : 26 juni 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-723/17](#)

[Craeynest e.a.](#)

[es](#) [cs](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [hu](#) [nl](#) [pt](#) [sk](#)

Milieu en consumenten

De nationale rechter is bevoegd om de keuze van de plaatsing van de luchtkwaliteitsmeetpunten te controleren en om jegens de betrokken nationale autoriteit alle noodzakelijke maatregelen te treffen

nr. 81/2019 : 24 juni 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-619/18](#)

[Commissie/Polen \(Indépendance de la Cour suprême\)](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Beginnelsen van gemeenschapsrecht

De Poolse wet over de verlaging van de pensioenleeftijd van de rechters van de hoogste rechterlijke instantie is in strijd met het EUrecht

nr. 75/2019 : 18 juni 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-591/17](#)

[Oostenrijk/Duitsland](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Burgerschap van de Unie

Het Duitse vignet voor het gebruik van federale wegen door personenauto's is in strijd met het Unierecht

nr. 61/2019 : 14 mei 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-55/18](#)

[CCOO](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [hu](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#)

SOPO

De lidstaten moeten werkgevers verplichten om een systeem op te zetten waarmee de dagelijkse arbeidstijd wordt geregistreerd

nr. 58/2019 : 8 mei 2018

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-631/17](#)

[Inspecteur van de Belastingdienst](#)

[es](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#)

Sociale zekerheid van migrerende werknemers

Een zeeman die zijn woonplaats in zijn lidstaat van herkomst heeft behouden terwijl hij werkzaam is voor een in een andere lidstaat gevestigde werkgever, op een schip dat buiten het grondgebied van de Europese Unie en onder de vlag van een derde land vaart, valt binnen de werkingssfeer van de verordening inzake de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

nr. 45/2019 : 4 april 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-501/17](#)

[Germanwings](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lv](#) [lt](#) [hu](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Vervoer

Een luchtvaartmaatschappij is alleen verplicht om passagiers te compenseren voor een vertraging van drie uur of meer wanneer zij, ingeval een band van een luchtvaartuig is beschadigd door een schroef op de start of landingsbaan, niet alle beschikbare middelen heeft ingezet om de vertraging van de vlucht te beperken

nr. 30/2019 : 14 maart 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-557/17](#)

[Y.Z. e.a.](#)

[es](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#)

Ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid

Wanneer verblijfsvergunningen uit hoofde van gezinshereniging zijn verleend op basis van vervalste documenten, kunnen die vergunningen en ook de status van langdurig ingezetene worden ingetrokken, zelfs als de houders ervan niet op de hoogte waren van de fraude

nr. 26/2019 : 12 maart 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-221/17](#)

[Tjebbes e.a.](#)

[es](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [nl](#) [pt](#)

Burgerschap van de Unie

Het Unierecht verzet zich niet tegen het verlies van de nationaliteit van een lidstaat en dus van het burgerschap van de Unie wanneer de effectieve band tussen de betrokken persoon en die lidstaat voor lange tijd is onderbroken.

nr. 11/2019 : 7 februari 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-322/17](#)

[Bogatu](#)

[bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [hu](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#)

Sociale zekerheid van migrerende werknemers

Het recht van de Unie vereist niet dat een persoon een werkzaamheid in loondienst in een lidstaat verricht om in aanmerking te komen voor gezinsbijslagen voor zijn kinderen die in een andere lidstaat wonen

nr. 4/2019 : 22 januari 2019

[Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-193/17](#)

[Cresco Investigation](#)

[es](#) [cs](#) [de](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [hu](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [sk](#) [sl](#)

SOPO

In Oostenrijk wordt alleen aan werknemers die behoren tot bepaalde kerken op Goede Vrijdag een vrije dag toegekend: dit vormt een door het Unierecht verboden discriminatie op grond van godsdienst

2018 (eigen selectie)

[Arrest 149/17](#)

De houder van een internetaansluiting waarmee inbreuken op het auteursrecht zijn gemaakt door filesharing, kan zich niet onttrekken aan zijn aansprakelijkheid door gewoon een gezinslid aan te wijzen dat toegang kon hebben tot die aansluiting

[Arrest 601/17](#)

Bij annulering van een vlucht moet de luchtvaartmaatschappij ook de provisies terugbetalen die tussenpersonen bij de koop van tickets hebben ontvangen, voor zover zij op de hoogte was van deze provisies

[Arrest 68/17](#)

Het ontslag van een katholieke hoofdarts door een katholiek ziekenhuis op grond van het feit dat deze arts na zijn scheiding hertrouwde, kan verboden discriminatie op grond van godsdienst vormen

[Arrest 527/16](#)

Een gedetacheerde werknemer valt onder de socialezekerheidswetgeving van de plaats waar hij werkt wanneer hij een andere gedetacheerde werknemer vervangt, ook al zijn deze werknemers niet door dezelfde werkgever gedetacheerd

[Arrest C-161/17](#)

Het posten op een website van een foto afkomstig van een andere website, waarvoor de persoon zijn toelating heeft verleent, vereiste een nieuwe toelating volgens het Europees Hof van Justitie - <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-08/cp180123en.pdf> ...

[Arrest C-673/16](#)

Het begrip „echtgenoot” in de zin van de Unierechtelijke bepalingen betreffende het recht van vrij verblijf van burgers van de Unie en hun familieleden ziet ook op echtgenoten van hetzelfde geslacht

[Arrest C-426/16](#)

Europees Hof van Justitie bevestigt dat rituele slachtingen zonder verdoving enkel mogen plaatsvinden in een erkend slachthuis. Deze verplichting is niet in strijd met de vrijheid van godsdienst

[Justice scoreboard 2018](#)

[Geavanceerd zoekscherm](#)

[Unia – Interfederaal gelijkkansencentrum](#)

[Vijf arbeiders doen mee aan een wilde staking en worden daarna ontslagen](#)

[Twitteraccount verspreidt haatboodschappen ten aanzien van joden en personen met Afrikaanse origine](#)

[Haatboodschappen op facebook](#)

[Boodschap via WhatsApp die mogelijk kan wijzen tot aanzetten tot racisme](#)

[Dierenpark verbiedt toegang tot persoon met assistentiehond](#)

[Asielzoeker aangevallen—vijandigheid tegen vreemdelingen](#)

[Leerling met down](#)

[Vonnis dat recht op inclusie onderwijs erkent](#)

[Racistische commentaren op Facebook](#)

[Burkini-uitspraak \(zwembad Van Eyck\)](#)

[Burkini-uitspraak \(zwembad Merelbeke\)](#)

[Raad van State: veruiterlijkingen van geloofsovertuiging in het onderwijs](#)

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen situaties die sneuvelden vanwege ontvankelijkheidsproblemen en situaties die ten gronde werden behandeld.

Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen leerlingen, leerkrachten en godsdienstleerkrachten.

[Curia: samenvatting rechtspraak per criterium](#)

Op deze pagina vind je een samenvatting, per discriminatiegrond, van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

[Curia : databank rechtspraak - rechtstechniek](#)

Je vindt op deze pagina al de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie te Luxemburg, ingedeeld per principe of rechtstechniek zoals deze uit de rechtspraak voortvloeien.

- [VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap: rechtspraak](#)

Op deze pagina wordt een overzicht gegeven van de rechtspraak die het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap van de Verenigde Naties verduidelijkt en de diverse artikelen van het Verdrag verder vormgeeft.

[LEXICON DISCRIMINATIE, inclusief GESLACHT EN HAATMISDRIJVEN](#)

[Varia](#)

Daproverb (enkel voor magistraten)

Stafdienst ICT FOD Justitie heeft besloten Daproverb 3.5.2 op alle pc's van de leden van de Rechterlijke Orde te installeren "van op afstand". Intussen is het programma al op 6.000 pc's beschikbaar. Bedoeling is: meer dan 13.000.

Om de applicatie op te starten gaat men altijd via het menu,
Start menu → Programma's → Daproverb A. 3.5.2 P. 01.00.

Als er problemen zijn kunt u dit melden aan de helpdesk servicedesk@just.fgov.be ofwel rechtstreeks aan Annemie Desmet Annemie.DESMET@just.fgov.be van de stafdienst ICT.

Omzendingen procureurs-generaal en openbaar ministerie

[Overzicht omzendingen college procureurs-generaal en openbaar ministerie - overzicht \(1997—vandaag\)](#)

[Omzendingen procureurs-generaal](#)

[Omzendingen openbaar ministerie](#)

Tarieven: voor allerlei tarieven: [klik hier](#)

Advocatuur

Advocatuur—gegevens afkomstig van www.ordeexpress.be

[Adressen stafhouders vlaamse balies 2019-2020](#)

[Voorzitters Conferenties Jonge Balies 2019-2020](#)

[Reactie OVB op rapport experten 'De toekomst van het advocatenberoep](#)

[Tableau advocaten bij Hof van Cassatie](#)

[Uitgelezen rechtspraak OVB](#)

[Wet geworden OVB](#)

[Welkomstboek voor de advocaat-stagiair](#)

[compendium juridische tweedelijsbijstand](#)

[bijlagen bij het compendium juridische tweedelijsbijstand](#)

[inkomensgrenzen juridische tweedelijsbijstand](#)

[aanvraagformulier juridische tweedelijsbijstand](#)

[vereenvoudigd aanvraagformulier Salduz cat IV, 18+](#)

[Uniform reglement verhoorbijstand Salduz in het kader van de permanentiedienst - Orde van Vlaamse Balies](#)—B.S. 9 januari 2019

[Veel gestelde vragen over cassatie in civiele zaken en een antwoord daarop.](#)

Nieuwsbrieven

Op het internet zijn allerlei interessante nieuwsbrieven beschikbaar zowel commerciële als niet commerciële.

Nieuwsbrief rechtspraak Europa (www.rechtspraak.nl)

De GCE Amsterdam publiceert in samenwerking met het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBvR) maandelijks de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa, telkens met een overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Gerechtshof en het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

2019

[Juli 2019](#)

[Juni 2019](#)

[Mei 2019](#)

[April 2019](#)

[Maart 2019](#)

[Februari 2019](#)

[Januari 2019](#)

2018

[December 2018](#)

[November 2018](#)

[Oktober 2018](#)

[Augustus/september 2018](#)

[Juli 2018](#)

[Juni 2018](#)

[Mei 2018](#)

[April 2018](#)

[Maart 2018](#)

[Februari 2018](#)

[Januari 2018](#)

Nieuwsbrief arbeidsrecht Leuven

De Nieuwsbrief arbeidsrecht beoogt de lezer binnen een kort bestek een overzicht te geven van de arbeidsrechtelijke actualiteit, desgevallend voorzien van een beknopte duiding.

Deze nieuwsbrief is gratis en wordt tien maal per jaar aan de ingeschreven leden verzonden.

[Nieuwsbrief juni 2019](#)
[Nieuwsbrief mei 2019](#)
[Nieuwsbrief april 2019](#)
[Nieuwsbrief maart 2019](#)
[Nieuwsbrief februari 2019](#)
[Nieuwsbrief januari 2019](#)

Jurisquare

Hier kan u zelf opgeven van welke tijdschriften u een inhoudstafel wenst

Rechtskundig Weekblad—inhoudstafel

Tijdschrift voor privaatrecht

Nieuwsbrief Prometheus

Juridische websites en databanken 2018 (uitgebreid)

Notariaat

[Plan over de toekomst van het ambt van notaris](#)

[Brochures Vlaamse Raad van het Notariaat](#)

[Rekenmodules Vlaamse Raad van het Notariaat](#)

Gerechtsdeurwaarders

[Plan over de toekomst van de gerechtsdeurwaarder opgesteld door 2 onafhankelijke experts](#)

[Website gerechtsdeurwaarders](#)

Handleiding nieuwsbrief

Geen bijlagen.

-
Dit document bevat geen enkele bijlage. Er werd uitdrukkelijk gekozen voor de werking met hyperlinks, zodat u zelf kan kiezen welk document u wenst te downloaden.

Om te downloaden heeft u een verbinding met het internet nodig.

Openen van de hyperlinks in een nieuw venster.

U kan uw adobe acrobat instellen dat de hyperlinks worden geopend in een nieuw venster.

Indien u hyperlinks in dit document wenst te openen in een nieuw venster, ga als volgt tewerk.

Open acrobat reader

Ga bovenaan naar het menu “Bewerken”

Kies daar voor “Voorkeuren”

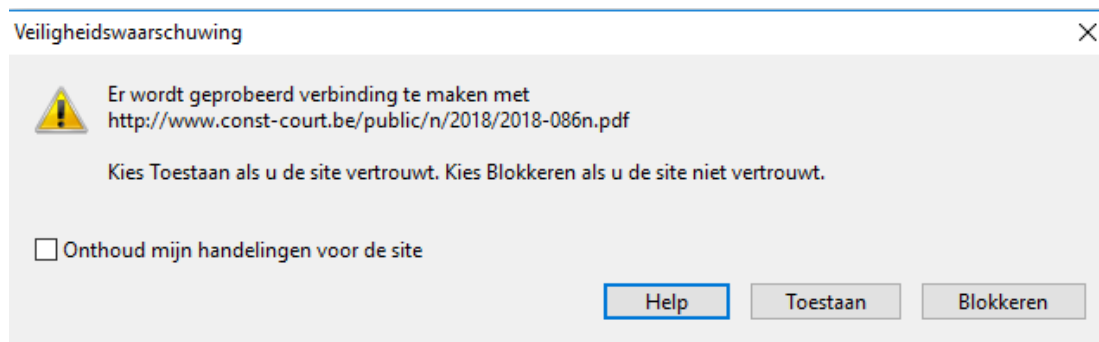
Kies dan voor “Documenten”

Verwijder het vinkje naast “Documentkruisverwijzingen openen in hetzelfde venster” en dan op “OK”.

Soms helpt het ook om op de Ctrl-toets te drukken en de link tegelijk. De nieuwe pagina verschijnt dan achter het oorspronkelijk document.

Bij het klikken op de hyperlink verschijnt er mogelijks een waarschuwing (zie hierna).

U moet klikken op “Toestaan”

Wet en voorbereidende werkzaamheden.

- Van de voornaamste wetten werd een pdf-document gemaakt die zowel de wet als de voorbereidende werkzaamheden bevat. U Kan dit bestand downloaden door op de hyperlink te klikken.

De pdf-bestanden werden ondergebracht in een databank van de vlaamse magistraten of op onedrive.be.

Indien geen voorbereidende werkzaamheden werden gemaakt, wordt verwezen naar het parlementair document, waar u alles gemakkelijk kan downloaden.

- Op de tekst van de wet werd ook een hyperlink geplaatst die verwijst naar het document in het B.S.

Bladwijzers

Het pdf-bestand is voorzien van bladwijzers die normaal moeten verschijnen bij het openen van het document. Op die manier vindt u gemakkelijk de verschillende onderdelen van het pdf-bestand terug.

Indien dit niet het geval is dan moet u de bladwijzers activeren in uw adobe acrobat reader.

U kan dit door in de linkermarge op het tweede icoontje te klikken. Opgelet er verschijnen alleen bladwijzers indien er gemaakt werden in het oorspronkelijk document.

Numac-nummer.

-
Indien u het volledige staatsblad wenst te raadplegen van de wet die u interesseert, en ook om het pdf-document te raadplegen, klik dan op de hyperlink van de tekst van de wet.

Rechts bovenaan verschijnt een numac nummer in het rood

Publicatie : 2018-08-14
Numac : 2018031595

-
-
Ga dan naar het zoekscherm van het Belgisch Staatsblad en typ het nummer in het zoekveld.

-
http://www.ejustice.just.fgov.be/doc/rech_n.htm

U krijgt het aantal resultaten.

Klik dan rechts bovenaan op “Lijst” en kies daar de juiste tekst.

De tekst van de wet verschijnt en onderaan klikt u op “beeld” om het document in pdf-te zien (dit werkt niet altijd in windows edge, wel in internet explorer).

-
-
Disclaimer

U kan geen rechten ontleen aan de inhoud van dit document.

Opmerkingen, suggesties ?

Indien u opmerkingen of suggesties heeft, kan u deze bezorgen aan eric.beaucourt@telenet.be

Meer juridische informatie nodig

E-groep vlaamse magistraten

Gesloten e-groep, **enkel** voor vlaamse magistraten van de zetel.

De e-groep verspreidt gratis juridisch relevante informatie.

E-groep lawyers

E-groep voor advocaten, juristen, notarissen, gerechtsdeurwaarders enz.

De e-groep verspreidt gratis juridisch relevante informatie.

Stuur een mail naar **eric.beaucourt@[verwijder dit]telenet.be**

Twitter

Juridische informatie is ook beschikbaar op @jurinfo_eric

Juridische websites.

Bent u op zoek naar meer juridische websites voor wetgeving en rechtspraak, klik [hier](#).

Bronnenmateriaal

De hyperlinks bevatten de bron waarvan de documentatie afkomstig is.

Hierna vindt u er bij wijze van voorbeeld een aantal.

o.a.

www.dekamer.be
www.ordeexpress.be
www.staatsblad.be
www.hrj.be/nl
www.unia.be
www.const-court.be

Zie verder de afzonderlijke links